

СТ А Н О В И Щ Е

От: доц. д-р Мариана Петрова Михайлова, катедра „Счетоводство и анализ“, Финансово-счетоводен факултет, УНСС.

Научна специалност: „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“.

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по професионално направление 3.8 Икономика, с научна специалност “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводна отчетност и анализ на стопанската дейност)” в УНСС.

Автор на дисертационния труд: Ванина Стоилова Дангърска

Тема на дисертационния труд: Практикоприложни аспекти на различията в съвременните счетоводни системи на Италия и България.

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 701/26.03.2020 г. на Зам. ректора по НИД на УНСС проф. д-р Диана Колева.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към *катедра „Счетоводство и анализ“, Финансово-счетоводен факултет* на УНСС по *научна специалност “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводна отчетност и анализ на стопанската дейност)”*, съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 1190 / 30.05.2013 г. За периода на обучението от 11.04.2013 г. до 10.04.2020 г. на дисертанта са разрешени две прекъсвания по една година (Заповед № 1319/21.06.2016 г. и Заповед № 1640/14.07.2017 г.) и едно удължаване на срока (Заповед № 1003/16.04.2019 г.). Обучението е осъществено в *задочна* форма. Дисертантът е отчислен с право на защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 846/10.04.2020 г. на Ректора на УНСС проф. д-р Д. Димитров.

През всеки от периодите и етапите на своето обучение дисертантът Ванина Дангърска се доказва като ангажиран и мислещ човек. Тя завършва средното си образование в България, Лицей с изучаване на италиански език и култура, Горна баня с отличен успех. Висшето си образование получава в Университета на гр. Болоня (Alma Mater Studiorum Universita di Bologna), филиал Римини последователно бакалавър по специалността “Бизнес икономика и администрация“ с успех 105/110 и магистър по специалността “Администрация и одит на предприятията“ с успех 110+/110.

След завършване на висшето си образование дисертантът Ванина Дангърска работи в областта на счетоводните, одиторските и консултантските услуги. Има преподавателска дейност в Университета на гр. Болоня. Така естествено дисертантът се насочва и към следващата стъпка на своето развитие, а именно придобиването на образователна и научна степен **„доктор“** по професионално направление Икономика, с научна специалност “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводна отчетност и анализ на стопанската дейност)”.

През периода на докторантурата Ванина Дангърска полага успешно съответните изпити, участва в научните мероприятия на кат. „Счетоводство и анализ“, представя завършения продукт на своите изследвания, придружен с публикации в български и чуждестранни издания.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертацията на тема „Практикоприложни аспекти на различията в съвременните счетоводни системи на Италия и България“ е в обем от 246 стандартни страници и е структурирана в увод, предварителни бележки, три глави, заключение, приноси, библиография, списък на таблици и схеми и приложения. Отделните елементи на дисертационния труд са последователно логически свързани, структурирани и онагледени с таблици, схеми и приложения.

Темата на дисертацията е актуална, навременна и по изследваната проблематика може да бъде определена като една от малкото научни разработки в тази област в България.

Целта на научното изследване /стр. 10/ е „да се провери до каква степен хармонизирането в областта на счетоводството, постигнато чрез европейските директиви, считайки нарастващото влияние на Международните счетоводни стандарти, позволява съпоставимостта на

финансовите отчети на предприятия, принадлежащи към различни страни на Европейския съюз, в частност Италия и България“.

В унисон с така формулираната цел са и задачите, които дисертантът си поставя за изпълнение. Задачите са логически последователно определени, постижими и обвързани с предмета и обекта на изследването.

Обектът на изследването, който дисертантът определя /Автореферат, стр. 6/ е „...счетоводната система, определена като информационна система със строга методологична детерминираност, чиито елементи са обединени от една обща познавателна цел.“

Съответно предметът на изследването /Автореферат, стр. 6/ „...са различията в италианската и българската счетоводна система и тяхното влияние върху изготвянето на финансовите отчети както от гледна точка на предприятията, така и от гледна точка на националните законодатели и *standard setter*.“

Основната теза на дисертанта /Дисертация, стр. 8/ е, че „.... съществуват значителни различия в счетоводните теории, които стоят в основата на счетоводните системи, разпространени в Италия и България, така че, ако не са взети предвид, те затрудняват сравняването на финансовите отчети на предприятия от различни държави, въпреки процеса на хармонизация на европейско равнище, осъществен чрез счетоводните директиви“.

Дисертантът Ванина Дангърска е работила със значителен обем литературни източници, в т. ч. приложима нормативна уредба. Литературните източници са използвани коректно, цитирането е съобразено с най-добрите практики.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Първа глава на дисертационния труд озаглавена „Концепцията за счетоводна система“ е с ясно определен теоретичен характер. На базата на историческия анализ на развитието на италианската доктрина за „счетоводна система“ дисертантът е систематизирал основните характеристики, предимства и възможности, които тази доктрина има в системата за управление на предприятието. Изследвана е и концепцията за „счетоводна система“ в българската доктрина. Направен е същностен, теоретичен и методологически сравнителен анализ между двете концепции. Дефинирани са научните изводи, които логически следват от теоретичното изследване.

Втората глава на дисертацията „Практикоприложни аспекти на счетоводните системи, разпространени в Италия и България“ е посветена

на познавателните цели на счетоводните системи, в качеството им на информационни системи предназначени да удовлетворят различни информационни потребности на различни потребители. Изследването в тази глава е с определена практическа насоченост, но дисертантът е успял много добре да съчетае теоретичните постановки за отделните обекти на счетоводно отчитане и представяне със практическите аспекти и изисквания за полезност, уместност и своевременност на счетоводната информация. Изследвани са и са сравнени отделните етапи на междинно и периодично отчитане, базите за стойностно измерване на процесите, резултатите от извършените сделки и операции, съответно оценката на отделните елементи, които се представят във финансовите отчети. Сравнителният анализ е коректен и логически последователен. Формулирани са основните изводи и заключения.

Третата глава на дисертацията е посветена на „Нормативната уредба на финансовото отчитане в Италия и България“. Третата глава естествено продължава със следващия много важен аспект, който има директно влияние върху счетоводните системи – нормативното регулиране. Счетоводството като практикоприложна наука и осъзната човешка дейност е обект на динамично нормативно регулиране. Това с особена сила се отнася за континенталните правни уредби, към които принадлежат и италианската и българската. Тази специфика дисертантът ясно, точно и с познание изследва и развива в трета глава. Анализирани са законовите разпоредби с акцент върху съответните национални/международни счетоводни стандарти. Сравнителният анализ е полезен, своевременен и подкрепен с примери и приложно познание. Изводите са логични и съответстват на резултатите от изследването. Използваните, анализирани и сравнени нормативни текстове и счетоводни стандарти са валидни /актуални/ към месец май. 2019 г.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Дисертантът е обособил своите приноси в три групи: приноси с научно – теоретичен характер, приноси с научноприложен характер и приноси с практикоприложен характер.

Групирането на приносите в посочените групи е правилно. Включените към съответната група конкретни приноси са със завидна познавателна стойност и много добре формулирани. Приемам посочените приноси. Като имам предвид, че подобно изследване за България е изключително рядко, оценявам приносите на дисертанта като реални и значими.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Публикациите на дисертанта са свързани с изследваната проблематика. Те показват, че дефинираните цели и задачи са реализирани, а основни резултати от научното изследване са материализирани и представени няколко публикации, в т. ч. доклади и участия в колективни монографии.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът съответства на съдържанието и изследователската работа на дисертанта. В Автореферата са представени основните елементи на дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам критични бележки към дисертанта. Пожелавам му да продължи с научната си работа в изследваната област и при възможност да я разшири както в практикоприложен аспект, относим към все по-сериозното бизнес присъствие на Италия в националното стопанство на България, така и с изследване на приликите и разликите между счетоводните системи на Италия, съответно България и други страни-членки на ЕС.

8. Заключение

Представеният дисертационен труд има характер на самостоятелно научно изследване. То е завършено, целта му е постигната, в резултат на което дисертантът Ванина Дангърска има реални и значими научнотеоретични, научноприложни и практикоприложни приноси.

Всичко това ми дава основание да дам своето положително становище „За“ присъждане на образователна и научна степен „доктор“ на Ванина Стоилова Дангърска, за разработения от нея дисертационен труд на тема: „Практикоприложни аспекти на различията в съвременните счетоводни системи на Италия и България“

21.05.2020 г., гр. София

Подпис:
/Доц. д-р Мариана Петрова Михайлова/